

		Foretaksnivå		Generelt dokument
Legemiddelhåndtering, oppgaver og ansvar for helsepersonell - SSHF				Side 1 av 4
Dokument ID: I.3.3-10	Godkjent dato: 29.03.2023	Gyldig til: 29.03.2025	Revisjon: 4.00	

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Legemiddelhåndtering

HENSIKT

Prosedyren skal sikre tydelige ansvarsforhold på alle områder innen legemiddelhåndtering. Prosedyren skal sikre at alle ansatte vet hva ansvaret innebærer, også midlertidig ansatte og studenter.

ANSVAR

Administrerende direktør har det administrative ansvar for at legemiddelhåndtering i virksomheten utføres forsvarlig og i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

Dette fratar hverken helsepersonell sitt individuelle ansvar til forsvarlig yrkesutøvelse, jfr. helsepersonelloven §4, eller ansvaret til ansvarlig leder på de ulike nivåene, jfr. spesialisthelsetjenesteloven §3-9.

Alt helsepersonell ved Sørlandet sykehus HF har et selvstendig ansvar for å sette seg inn i gjeldende regelverk, innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner og innhente bistand der det er nødvendig.

OMFANG

Prosedyren omfatter alle ansatte ved Sørlandet sykehus HF som innehar legemiddelhåndteringskompetanse eller har overordnet ansvar for legemiddelhåndtering.

Lege

Lege har ansvar for:

- Å ordinere og rekvirere legemidler
- At ordinasjoner er klare og entydige samt informere om spesielle forholdsregler tilknyttet legemiddelbruken
- Å melde legemiddelbivirkninger til RELIS
- Å forvise seg om at pasienten har innsikt og forståelse for egen legemiddelbehandling, og gi pasienten tilstrekkelig informasjon til å kunne bruke legemidlene rett, inkludert informasjon om evt. bivirkninger
- Å formidle skriftlig informasjon om pasientens legemiddelbruk ved alle overflyttinger og utskrivinger

Medisinstudenter

- kan bare utføre legevirksomhet ved sykehus eller annen helseinstitusjon og/eller som assistent hos praktiserende lege, under faglig veiledning og tilsyn av lege.
- har ikke adgang til å utøve legevirksomhet av selvstendig karakter, være bakvakt eller delta i legevaktordning. For øvrig vises til retningslinjer for leger
- kan i regelen ikke inneha legemiddelhåndteringsoppgaver, med unntak av de oppgaver de utfører som del av sitt undervisningsopplegg under veiledning.
- Medisinske studenter med midlertidig lisens har ikke rett til å rekvirere legemidler i reseptgruppe A (Narkotika)
- Medisinstudenter som ansettes som vikarer kan håndtere legemidler og utføre sykepleieroppgaver etter bestått farmakologieksamen/ferdig med fjerde års studie.

Utarbeidet av: Arbeidsgruppe	Fagansvarlig: Arbeidsgruppe	Godkjent av: Mikkel Høiberg	
--	---------------------------------------	---------------------------------------	--

 SØRLANDET SYKEHU	Legemiddelhåndtering, oppgaver og ansvar for helsepersonell - SSHF				Side: 2
					Av: 4
Dokument-id: I.3.3-10	Utarbeidet av: Arbeidsgruppe	Fagansvarlig: Arbeidsgruppe	Godkjent dato: 29.03.2023	Godkjent av: Mikkel Høiberg	Revisjon: 4.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Legemiddelhåndtering

Farmasøyt på post / Klinisk farmasøyt

Klinisk farmasi er det farmasøytiske fagområdet som ved målrettet service i klinikken fokuserer på optimal bruk av legemidler. Klinisk farmasøyt er ansatt ved Sykehusapoteket og har en rådgivende funksjon i forhold til den ordinerende lege.

Klinisk farmasøyt vil styrke pasientsikkerheten ved å bidra til rasjonell farmakoterapi, kvalitetssikre legemiddelordinasjon og -håndtering, samt målrettet informasjon til pasienter og fagpersoner.

Sykepleier

Virksomhetsleder har vurdert at den formelle kompetansen til autoriserte sykepleiere tilfredsstiller kravene i legemiddelhåndteringsforskriften, og delegerer derfor oppgaver innen legemiddelhåndtering til denne yrkesgruppen. Sykepleiers ansvar, plikter og begrensninger i forhold til legemidler er regulert i prosedyrer for legemiddelhåndtering.

Legemiddelhåndteringskompetanse:

For å kunne inneha legemiddelhåndteringsoppgaver skal det være foretatt en individuell kompetansevurdering. Personlig egnethet og reell kompetanse vil bli løpende vurdert av enhetsleder.

Sykepleier har ansvar for:

- At istandgjøring og utdeling av legemidler utføres slik at legemidler blir gitt på riktig måte til den pasient det er forskrevet til
- Å observere pasienten med hensyn til effekt og eventuelle bivirkninger av gitt legemiddel, og dokumentere dette i journalen
- Å melde fra til lege om eventuelle komplikasjoner/ bivirkninger / feilmedisineringer

Sykepleierstudenter

Sykepleierstudenter er ansvarlige for å gjøre seg kjent med og følge prosedyrer for legemiddelhåndtering. Studentene kan bare foreta utlevering av legemidler når en sykepleier er tilstede, veileder og kontrollerer. Det presiseres at ansvaret for istandgjøring, kontroll og utdelingen hele tiden ligger hos sykepleieren.

Sykepleierstudenter som tar ekstravakter eller er ferievikarer må regnes å være i et ansettelsesforhold, men de er likevel ikke autorisert til å levere ut medisiner eller til å inneha nøkkel til medisinrom.

Etter fullført utdanning kan sykepleiere som ikke har mottatt autorisasjon få midlertidig fullmakt av avdelingsleder / medisinskfaglig ansvarlig til å delta i legemiddelhåndteringen. Slik fullmakt gis, som ordinær rett til å inneha legemiddelhåndteringsoppgaver, etter individuell realkompetansevurdering. Studentene skal gjennomføre e-læringskurs i legemiddelhåndtering/læringsportalen så snart som mulig etter praksisstart. Så fremt det lar seg gjøre skal de også ta klasseromsundervisning/e-læringen i *Legemiddelhåndtering for nyansatte* i løpet av praksistiden.

Vernepleier

Innenfor Klinikken for psykisk helse har vernepleier samme ansvar og myndighet som sykepleier. **Tilsvarende gjelder studenter.**

 SØRLANDET SYKEHU		Legemiddelhåndtering, oppgaver og ansvar for helsepersonell - SSHF			Side: 3 Av: 4
Dokument-id: I.3.3-10	Utarbeidet av: Arbeidsgruppe	Fagansvarlig: Arbeidsgruppe	Godkjent dato: 29.03.2023	Godkjent av: Mikkel Høiberg	Revisjon: 4.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Legemiddelhåndtering

Radiografer og Bioingeniører

Radiografer og bioingeniører kan gis myndighet til å dele ut spesielle legemidler til pasienter som gjennomgår undersøkelser ved Radiologisk avdeling.

Radiografer og bioingeniører som skal delta i legemiddelhåndtering skal være godkjent for dette.

Avdelingsleder vurderer godkjenning i samråd med enhetsleder. Eventuell fullmakt gis av avdelingsleder.

Radiografs / Bioingeniørs ansvar, plikter og begrensninger i forhold til håndtering av legemidler er regulert i Prosedyrer for legemiddelhåndtering.

Radiograf / Bioingeniør har ansvar for:

- Å dele ut/administrere spesielle legemidler til pasienter som gjennomgår undersøkelser og behandling ved Radiologisk avdeling, begrenset til de legemidler som brukes i avdelingen
- Å observere pasienten og melde fra til legen om komplikasjoner/ bivirkninger/ feilmedisineringer og dokumentere dette skriftlig
- At legemiddelhåndteringen utføres i overensstemmelse med ordinerings/forskrivning og i samsvar med gjeldende retningslinjer og prosedyrer

Radiograf / Bioingeniør som deltar i håndtering av radiofarmaka bør ha gjennomgått tilleggsutdanning

Annet helsepersonell

Autorisert helsepersonell uten fullstendig formalkompetanse kan gis enkeltoppgaver innenfor legemiddelhåndteringsprosessen.

Krav: Den ansatte skal være aut. helsepersonell og ha fullført e-læringskurset: Legemiddelhåndtering - generelt kurs (HSØ) i Læringsportalen. I tillegg skal det gis praktisk opplæring ved enheten. Opplæringen skal dokumenteres i Kompetanseportalen.

Praktisk re-opplæring skal skje hvert 2. år. Dette skal dokumenteres i Kompetanseportalen for den ansatte.

Den ansatte kan gis tilgang til utførelse av dobbeltkontroll sammen med sykepleier som klargjør legemidlet, samt å henge opp klare væsker når denne er klargjort og signert for av sykepleier i MetaVision.

Kryssreferanser

I.3.3-1	Dobbeltkontroll, utførelse og dokumentasjon ved legemiddel administrasjon- SSHF
I.3.3-3	Legemidler - Narkotika, håndtering - SSHF
I.3.3-4	Legemidler, lån mellom enheter - SSK
I.3.3-6	Legemidler, bestilling og mottak - SSHF
I.3.3-7	Legemidler, oppbevaring - SSHF
I.3.3-8	Legemiddelberedskap utenom apotekets åpningstid - SSHF
I.3.3-9	Legemiddelhåndtering, ansvarsforhold - SSHF
I.3.3-12	Legemidler, istandgjøring og utdeling - SSHF
I.3.3-13	Ordinerings av legemidler i pasientkurve/elektronisk kurve - SSHF
I.3.3-16	Medisinering uten forutgående ordinasjon av lege - SSHF

Eksterne referanser

 SØRLANDET SYKEHU	Legemiddelhåndtering, oppgaver og ansvar for helsepersonell - SSHF				Side: 4 Av: 4
Dokument-id: 1.3.3-10	Utarbeidet av: Arbeidsgruppe	Fagansvarlig: Arbeidsgruppe	Godkjent dato: 29.03.2023	Godkjent av: Mikkel Høiberg	Revisjon: 4.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Legemiddelhåndtering

[4.7 Legemiddelhåndtering for virksomheter som yter helsehjelp - Rundskriv IS-9/2008](#)

[1.22 Helsepersonelloven](#)

[2.46 Legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp](#)